

ਸੰਤ ਸਰਨ ਗੋਸਵਾਮੀ @ ਦੇਓਜੀ NONE

V NONE

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. NONE

ਜੁਲਾਈ 17, 1995

[ਕੇ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਸੁਜਾਤਾ ਵੀ. ਮਨੋਹਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਬਿਹਾਰ ਲੈਂਡ ਰੀਫੋਨ (ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ) ਐਕਟ, 1961-Ss.2(ee) ਅਤੇ 32-A-ਇੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਕਈ ਗਣਿਤ ਗਣਿਤ- ਕੀ ਗਣਿਤ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ-ਮੈਥ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਦਾ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਸੀਲਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ-ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਬਲੇਠਾ ਮੱਠ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ 15.36 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਬਿਹਾਰ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ (ਫਿਕਸੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡ ਸੀਲਿੰਗ ਐਂਡ ਐਕਵਾਇਰ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1961. ਦ ਡਿਪਟੀ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 15.04.76 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਏ ਵੱਖਰਾ ਗਣਿਤ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਧਨੋਤੀ ਮੱਠ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ, ਧਨੋਤੀ ਮੱਠ ਨੇ ਇੱਕ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ।

ਈ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਧਾਰਾ 32-ਏ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ ਸੋਧ w.e.f. 06.04.81 ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਲਈ. ਡਿਪਟੀ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ 12.08.81 ਨੂੰ ਖੁਦ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਨੋਤੀ ਮੱਠ ਦੇ ਕਈ ਗਣਿਤ ਹਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਗਣਿਤ ਸਮੇਤ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ। ਛੱਤ ਖੇਤਰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਧਨੋਤੀ ਮੱਠ ਕੋਲ ਹੈ। ਦ ਡਿਪਟੀ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਪੱਖੋਂ ਮਾੜੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਡੀ. ਕਲੈਕਟਰ ਮਿਤੀ 15.04.76 ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਏ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੇਟ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੈਥ ਸਿਰਫ ਧਨੋਤੀ ਗਣਿਤ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ee) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਨੋਤੀ ਮੱਠ ਦੇ ਇੱਕ 'ਪਰਿਵਾਰ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1961 ਐਕਟ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੱਠ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੀਲਿੰਗ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਧਨੋਤੀ ਮੱਠ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ee) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (1) ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਪਨੀ, ਸੰਸਥਾ, ਟਰੱਸਟ, ਸੰਘ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੰਕਾਰਪੋਰੇਟਡ ਹੋਏ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਏ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਠ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

2. ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹੀ ਉਠਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਣਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1216 ਦਾ 1992.

ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 10.7.84 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਏ. ਸ਼ਰਨ।

ਪ੍ਰਮੋਦ ਸ਼ਰੂਪ, ਐਮ.ਐਸ. ਨਿਰੰਜਨਾ ਸਿੰਘ ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੇਠਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ:

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਸੀਵਾਨ ਪ੍ਰਖੰਡ, ਪਿੰਡ ਬਲੇਥਾ ਅਧੀਨ 15.36 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਕਬੀਰ ਪੰਥ ਦਾ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਬਿਹਾਰ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ (ਲੈਂਡ ਸੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ) ਐਕਟ 1961, (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ S.10(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਲੈਕਟਰ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 15.4.1976 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮਠ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਨੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੈਵੇਨਿਊ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਵੀ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਸੁਧਾਰ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੇਧ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 32-A ਨੂੰ 6.4.1981 ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਸੇਧ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਠੇ ਸੀਲਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਡਿ. ਕਲੈਕਟਰ, ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਨੇ 12.8.81 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਕਈ ਮਠ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਮਠ ਮੌਜਾਹਿਦਪੁਰ ਮਠ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਠ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਤਦਨੁਸਾਰ ਹੋਲਡਿੰਗ ਉੱਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ, ਇਸਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਬੋਰਡ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 19.1.84 ਨਾਲ ਇਸੇ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ C.W.J.C. ਨੰਬਰ 1241/84 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਧਿਕਾਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 10.7.84 ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਇਨ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਅਪੀਲ, ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਿਤੀ 15.4.76 ਨੂੰ ਐਲਾਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਇਕਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਹੋਲਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਏ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਬੇਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੰਪਿਊਟੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਿਟੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਈਈ) ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਪਰਿਵਾਰ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦੁਆਰਾ ਹੋਲਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਈਈ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"2(ਈਈ) "ਪਰਿਵਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਵਿਆਖਿਆ I..... ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਪਨੀ, ਸੰਸਥਾ, ਟਰੱਸਟ, ਸੰਘ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੰਕਾਰਪੋਰੇਟਡ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਵਿਆਖਿਆ II..... ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਹਾਲਾਂਕਿ 'ਪਰਿਵਾਰ' ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇ, ਵਿਆਖਿਆ-ਆਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਪਨੀ, ਸੰਸਥਾ, ਟਰੱਸਟ, ਸੰਘ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੂਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੰਕਾਰਪੋਰੇਟਡ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ:

"ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡੀ.ਸੀ.ਐਲ.ਆਰ. ਸੀਵਾਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 15.4.1976 (ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਨੁਬੰਧ ਵੀ) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦੇ ਮਹੰਤ ਮੁਨੇਸ਼ਵਰ ਗੋਸਵਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਈ ਉਪ-ਮਠ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਰਾਥੇਰੀ ਮਠ, ਬਾਲੇਥਾ ਮਠ, ਮੈਂਜਾਹਿਦਪੁਰ ਮਠ ਆਦਿ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲੇਥਾ ਮਠ ਦੇ ਮਹੰਤ ਨੂੰ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਟਾਈਟਲ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਤੱਥ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਲੇਥਾ ਮਠ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪੇਪਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਬਾਲੇਥਾ ਮਠ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਧਾਰਮਿਕ ਟਰੱਸਟ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇ ਕਿ ਬਾਲੇਥਾ ਮਠ ਅਤੇ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਵੱਖਰੀਆਂ ਪਛਾਣਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ - ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।"

ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਬਾਲੇਥਾ ਮਠ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਸੇਧ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਖੋਜ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪ-ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਗਲਾ ਦਾਅਵਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਤੀਜਾ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰਕ ਵਿਕਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੇਧ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਰਾਹਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮਾਨ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਠ ਧਨੇਤੀ ਮਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਮਗਰੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਸਰਾਹਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੁਤਾਬਕ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਏ.ਜੀ.

ਪੀਲ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate